

DIKKATİNİZE:

BURADA SADECE ÖZETİN İLK ÜNİTESİ SİZE ÖRNEK OLARAK GÖSTERİLMİŞTİR.

ÖZETİN TAMAMININ KAÇ SAYFA OLDUĞUNU ÜNİTELERİ İÇİNDEKİLER BÖLÜMÜNDEN GÖREBİLİRSİNİZ.

DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

KISA ÖZET

www.kolayaof.com

DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

Üniteler

sahife

1. Giriő: Dış Politika Analizi ve Kuramsal Yaklaőımlar.	3
2. Liderlerin Dış Politika Üretimindeki Rolü: Bireysel unsurlar.	8
3. Grup İçi Karar Alma Süreçleri ve Çevresel Faktörler.	12
4. Kamuoyunun Dış Politika Üretim Sürecine Etkisi.	16
5. Devletin Dış Politika Yapımı.	20
6. Uygulama 1: Liderlerin Dış Politika Yapım Sürecine Etkisi.	26
7. Uygulama 2: Kamuoyu ve Dış Politika.	28
8. Uygulama 3: Ulusal Özellikler, Ekonomi ve Dış Politika İlişkisi.	31

1-Ünite - Dış Politika Analizi ve Kuramsal Yaklaőımlar

Dış politika: bir devletin kendi sınırları ötesindeki devletlerle yürüttüğü iletişimin tamamı olarak tanımlanabilir

Bir ülkenin dış politika kararı sonuçta ulusal ve uluslararası camiaya duyurulduktan sonra bireylerin aklında kalan bilgi devletin ne yaptığının bir özetidir

Dış politika analizinin yorumu, diğer toplumları referans alarak karar almanın sonuçlarını ve sürecini içerir. Süreç diye tanımlanan kavram ise

- araőtırmaya odaklanma,
- problemin tanımlaması,
- problemin sunuluőu,
- algı,
- amaç önceliği,
- seçeneklerin değerlendirilmesi

kısımlarını içerir.

Geleneksel yaklaşımda devletler dış politika analizinde en önemli birim olarak incelenirken günümüzde buna liderler ve kamuoyu başta olmak üzere farklı birimler de eklenmiştir.

Liderlerin taşıdığı önem ve dış politika yapım sürecine olan etkileri özünde devletin bekasını ve çıkarlarını en üst seviyede korumayı içerir **kamuoyu** günümüzdeki çalışmalarında **Kamu Diplomasisi** başlığı altında incelenmektedir.

Kamu Diplomasisi bir ülkenin vatandaşları başta olmak üzere basın yayın organları, sivil toplum örgütleri gibi başka devletlerin diplomatik girişimlerine destek verebilecek aktörleri etkilemek üzere yapılır.

Dış politika analizi sadece devlet odaklı analiz ve yorumların yapılmasından çok, farklı boyutlarda farklı unsurların incelenmesiyle birbirine entegre olmuş birçok parçanın çözümlenmesini gerektirmektedir. Bu nedenle tek bir düzlemde analiz yapılması ve o düzleme ait değişkenlerin (ya da unsurların) değerlendirilmesi yeterli olmamaktadır.

Dış politika analizinin en önemli iki özelliği çok faktörlü (*multifactorial*) ve bir den fazla seviyeli (*multilevel*) olmasıdır. Bu özellikleri sebebiyle analizin farklı analiz seviyelerinde yapılması gerekmektedir.

DIŞ POLİTİKA ANALİZİNDE KULLANILAN ANALİZ SEVİYESİ YAKLAŞIMI

Uluslararası ilişkiler içerisinde analiz seviyesi, yapılan değerlendirmelerin hangi seviyede ve hangi değişkenlere

bakılarak yapılacağını tanımlamaktadır. Analiz seviyesi: araőtırılan konuyu kavrayabilmek, açıklayabilmek ve yorumlayabilmek için önemli araçlardan biridir.

Birey Seviyesinde Analiz

DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

Birey seviyesinde analiz bireylerin algıları, seçimleri, davranışları ve hareketleriyle ilgilendir. Büyük liderler tarihin gidişatına yön vermiştir ve bu nedenle bir çok açıdan incelenmeleri önemli olayların aydınlanmasında ve anlaşılmasında gereklidir.

Birey seviyesinde yapılan çalışmalar özünde liderin (devlet odaklı unsurların ötesinde) dış politikayı oluşturduğu ve liderlerin kararlarının ve seçimlerinin olayları sürüklediği ve tarihe yön verdiği görüşü yatmaktadır.

Birey seviyesindeki analizin iki temel parçası bulunmaktadır.

- Birincisi liderlerin bireysel özelliklerini tanımlamaya çalışır
- İkinci parça ise bireylerin kişisel özelliklerinin dış politika karar alma sürecini nasıl etkilediğidir.

Öte taraftan birey seviyesindeki analizlerde bireylerin içinde buldukları gruplara bağlı davranışları da ele alınmaktadır

Devlet Seviyesinde Analiz

Devlet seviyesindeki analiz sadece devletle alakalı değil (örneğin, askerî güç, ekonomik kriterler, siyasi yapı), devlet seviyesinde incelenebilecek birimlerin araştırılmasını da içermektedir. Bahsedilen ikinci grup içerisinde kamuoyu başta olmak üzere, çıkar grupları, siyasi organizasyonlar, kamu kurum ve kuruluşları yer almaktadır.

Kamuoyu devlet altı bir birim olarak değerlendirilmekte ve hangi siyasi sistem olursa olsun, ülkelerde doğrudan karar alıcıların hareket alanlarını sınırlandırabilmektedir.

Ülkenin yönetim şeklinin demokrasi olup olmaması da devlet seviyesinde incelenebilecek unsurlar arasında gelmektedir. Bir başka açıdan, devletin etnik yapıları ve millî öncelikleri devlet içi çatışmalar ortaya çıkarabilir ve bu durum da devletler arası ilişkilerde ve devletlerin dış politika önceliklerinin belirlenmesinde rol oynayabilir

Etnik yapı gibi devlete ait unsurlar arasında sayılabilecek ekonomik durum, tarih, kültür ve siyasi yönetim de bu seviyede incelenebilecek kriterler arasında sayılmaktadır.

Sistem Seviyesinde Analiz

Sistem seviyesinde analiz devlet üstü ve küresel düzeni içeren bir yaklaşımdır. Bu seviye, devletler arası seviye olarak da nitelendirilebilmektedir. Bu tanım içerisinde (tek bir devletten öte) devletler üstü bir etkileşimin varlığından bahsederken bu etkileşimin de dış politikaya yön verebileceği üzerine durulmaktadır

Seviyeler Arası İletişim

Analiz seviyesi yaklaşımı farklı seviyelerde dış politika olaylarının nasıl yorumlanacağına önemli katkı sağlamaktadır. Akademik seviyede araştırmacıların bir kısmı tek bir seviyenin diğerinden çok daha faydalı bilgiler sunduğunu savunurken bir kısım akademisyen de farklı seviyelerin birbirlerini bütünlüleyici sonuçlar ortaya koyabileceğini savunmaktadır

Dış politikanın özü gereği tek bir analiz seviyesine bağlı kalmanın da çeşitli sıkıntıları olabilir. Bir tarafta, liderin en etkili aktör olduğu varsayımıyla bir analiz yapılırsa devlete ait özellikler, kamuoyunun lider üzerineki etkisi ve hatta bölgesel unsurlar ve sistemdeki güç dağılımına bakılmadan yola çıkmanın bazı dezavantajları bulunmaktadır. Öte tarafta, devletin en önemli aktör olduğunu savunarak lider ve kamuoyu gibi iki önemli unsurun dış politika yapımında ve

karar süreçlerine hiç önemi olmadığını savunmak da aynı oranda yanlış yorumlamalara yol açabilir.

DIŞ POLİTİKA ANALİZİNİN GELİŐİM SÜRECİ VE TEMEL KURAMSAL YAKLAŞIM

Dış politika analizi Soğuk Savaş sonrasında ilgi çekmeye başlayan önemli akademik başlıklar arasında yer almaktadır. Siyaset bilimi disiplinde yer alan çalışmalar ilk etapta ABD'deki akademisyenler tarafından yapılmıŐtır. Realizm, neorealizm, yapısalcılık bu okullar arasında sayılabilir. Bunun ötesinde ampirik çalışma yapan araŐtırmacılar da uzun seneler boyunca devlet altı öğelerin (bireyler, gruplar ve kamuoyu başta olmak üzere) dış politika üzerindeki etkilerini önemsememiŐlerdir

Birey odaklı bakıŐ açısı başta olmak üzere devlet altı unsurların dış politika yapımına nasıl katkı da bulunabileceğini gösteren çalışmalar literatürde 1950'lerden günümüze kadar uzanmaktadır. Bu süreç içerisinde etki yaratan üç çalışmanın günümüzdeki dış politika analizine temel oluşturduğunu söyleyebiliriz:

1-Snyder, Bruck, ve Sapin'in 1954 senesinde yayımladığı çalışma ulus devlet altı analiz seviyesinin kullanılmasını savunmuŐtur. Bu çalışma dış politika analizinin farklı boyutlardan incelenmesine öncülük eden bir eserdir. Snyder ve ekibinin ortaya koyduğu yaklaşım daha çok süreci (*process*) ön plana alarak dış politikayla alakalı kararın nasıl alındığının belirlenmesine odaklanmıŐtır. Öte yandan, dış politika çıktılarıyla ilgilenen yaklaşım ise süreçten çok sonuçta ortaya çıkmıŐ olan durum üzerine odaklanarak onu yorumlamaya çalışmıŐtır.

2-Rosenau'nun 1964'teki makalesi araŐtırmacıları aktör odaklı çalışmalara yönlendirmiŐtir. Rosenau'nun amacı aktör odaklı teori içerisinde girift yapıların açıklanmasıdır. Bu çalışmada Rosenau farklı analiz seviyelerinin kullanılmasının da dış politikanın anlaşılmasında önemli olduğu savunulmuŐtur

3- Sprout ve Sprout'un 1956'daki çalışması ise devletler arası sistemler içerisinde güç kapasitelerini stratejiden, kararlardan, niyetlerden ve yanlış yönlendirmelerden bağımsız bir şekilde analiz etmeyi önermiŐtir.

Burada kuramsal bir çerçeve açarak liderlerin (veya bireylerin) nasıl davranabileceklerine yönelik bilgi vermek gerekirse rasyonel seçim teorisinden bahsetmek gereklidir: Dış politika kararlarının, karar alıcının amaçları doğrultusunda rasyonel olduğu savunulur.

Rasyonel seçim teorisi karar alma sürecinin nasıl işlemediğini belirler:

Karar gerektiren bir durumla karşılaşıldığında,

- aktör durumu tanımlar,
- amaçlarını belirler,
- seçeneklerini gözden geçirir,
- her kararla alakalı avantaj ve dezavantajı belirler,
- amaçlarına en iyi şekilde ulaşabileceği seçeneğe yönelik harekete geçer.

Bu yaklaşım bir kararın nasıl ulaşıldığıyla ilgilendiği için sürece özel önem vermektedir

Yakın Dönem Dış Politika Analizi Çalışmaları

Yakın dönem dış politika analizi Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra ivme kazanmıştır. Soğuk Savaş dönemindeki iki kutuplu dünya ve neredeyse sıfır toplam rekabet olarak nitelendirilen iki gücün birbiriyle sürekli çatışması temel anlamda devlet ve sistem bağlı olmak üzere makro seviyedeki değişkenlerle ilgilenmiştir

Soğuk Savaş'ın sona ermesi ise bu süreçte dış politikanın anlaşılmasında önemli değişikliklere yol açmıştır. Bu değişiklikler içerisinde en önemlisi ise sadece sistemde gücün nasıl dağıldığının değerlendirilmesiyle devletin dış politika önceliklerinin ve kararlarının artık anlaşılacağı olmuştur. Bu nedenle liderler öncelikli olmak üzere (ki bu çerçevede yapılan ilk çalışmalar yukarıda da bahsedildiği gibi 1950'lerden 1970'lere kadar uzanmıştır), farklı unsurların araştırılmasını ve mikro düzeyde analiz yapılmasını gerektirmiştir

Yakın dönem içerisinde sayılabilecek eserlerin ikinci bir özelliği de kullandıkları metodolojinin ve yöntemlerin farklı olmasıdır. Sistem seviyesinde yapılan çalışmalarda aktörlerin davranışları çoğunlukla rasyonel seçim teorisi, oyun teorisi, ekonometrik modellemeler ve geniş örneklemi olan (çok sayıda dünya ülkesini içeren) çalışmalar olmuştur

Aktörlerin çok sayıda olduğu ve farklı seviyelerde hareket ettiğini savunan yeni dönem dış politika analizi yaklaşımının hedefleri farklı olduğu için yöntemleri de farklı olmuştur. Bu yaklaşımda karmaşık durumların anlaşılmasında en uygun yöntemin kullanılması gerekmiştir

Dış Politika Analizinin Katkısı

Dış politika analizinin Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler disiplinine en önemli katkısı devlet davranışı olarak ortaya çıkan dış politikanın temel karar vericiler arasındaki teorik geçişleri sağlamasıdır.

Burada dört farklı değerden bahsedebiliriz:

- Öncelikle, farklı analiz seviyelerindeki yaklaşımıyla anlamlı yorumların yapılabileceği sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir.
- İkinci temel katkı ise uluslararası politika çalışmalarında daha geniş ve genellenebilir bir açıklama yapma fırsatı doğurması sayılabilir.
- Üçüncü olarak, devlet davranışlarının doğal genellemelerinin tanımının daha ötesine giderek daha tatmin edici açıklamalar sunar.
- Son olarak da, dış politika analizi, siyaset biliminin bir çok alt disiplini arasında bir köprü görevi görür. Uluslararası ilişkiler, karşılaştırmalı politika, siyaset psikolojisinin de kullanıldığı dış politika analizinde farklı araçlarla farklı bilgilere ulaşılması mümkündür

DIŞ POLİTİKA ANALİZİNDE KULLANILAN ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Dış politika analizinde nicel ve nitel farklı yöntemler kullanılmaktadır. Nicel yöntemler çoğunlukla sayısal analiz ve istatistik kullanmayı gerektirirken nitel yöntemler ise sözel içeriğe sahiptir

İçerik Analizi

Dış politika analizi içerisinde kullanıldığı hâliyle içerik analizi, yazıya geçirilmiş ya da kaydedilmiş konuşmaların sistematik ve objektif olarak çalışılmasıyla, siyasi aktörlerin kişiliklerinin ve bireysel özelliklerinin anlaşılmasında kullanılan bir araştırma tekniği olarak

DIŞ POLİTİKA ANALİZİ

tanımlanabilir. İçerik analizi özellikle liderlik analizi ve kişilik analizi çalışmalarında kullanılmaktadır.

İçerik analizi özünde kodlamaya dayalı bir çalışma olduğu için araştırmacıların yürüttükleri çalışmanın her aşamasında, hangi kriterlere göre herhangi bir yazılı veya sözlü belgeyi nasıl kodladıklarını net bir şekilde açıklamaları gerekmektedir.

İçerik analizinin en sorunlu kısmı ise incelenen belgelerden bireye ait psikolojik durum ve kişilik özelliklerinin çıkarılmasındaki zorluktur. Teknolojinin gelişmesiyle günümüzde içerik analizi bilgisayarlar aracılığıyla sistematik bir şekilde yapılabilmektedir.

Vaka Analizi

Vaka analizinde olaylar, belirli koşulların değişkenleri nasıl etkilediklerini gözden geçirmek için en benzer ya da en farklı boyutları ile karşılaştırılmaktadır. Vaka analizi özellikle bir araştırma projesinin **ilk basamaklarında**, yani belirli bir olay ya da problemin hangi yönlerinin önemli olduğu, hangi kanıtların aranacağı, sonuçları açıklamada hangi faktörlerin rol oynayacağı net olmadığına kullanılmaktadır.

Vaka analizi tek bir olay, ülke veya tarih aralığı için yapılabileceği gibi birden fazla devletin karşılaştırılması veya farklı dönemlerin birbiriyle karşılaştırılmasında da kullanılabilir.

Karşılaştırmalı vaka analizi ise aynı anda aynı değişkenleri farklı durumlarda uygulamayı gerektirir.

Deneysel Yöntem

Deneysel yöntem herhangi bir konunun sebep-sonuç ilişkisi içerisinde incelenebilecek en etkin araştırma yöntemidir. Deneyle sağladığı en önemli katkı ise tüm araştırma yöntemleri arasında nedensel müdahale açısından en yüksek güvenilirliği sağlamasıdır.

Deneysel yöntemin, en büyük avantajı araştırmacının nedensel değişkenler arasındaki ilişkileri izole edebilmesi ve bu ilişkileri test edebilmesidir.

Anket Yöntemi

Anket araştırmaları bireylerin siyasi tutumlarını ve davranışlarını ölçmek üzere kullanılabilecek en önemli araçlardan biridir. Anketler, belirli bir sorunsala bağlı kalınarak kamuoyunun anlaşılmasında kullanılmaktadır.

Bilgisayar Modelleri ve Simulasyonlar

Bilgisayarların kullanımı çoğunlukla olayların belirli bir sistematik yapıyı takip edeceği ve karar alıcıların belirli bir davranış biçimine göre hareket edeceği varsayımına dayalıdır.

Simulasyonlar ise bilgisayar modellemelerinin çok fazla sayıda (örneğin, 10,000 kez) tekrar edilmesiyle karar alıcıların davranışlarının nasıl gelişeceğini öngörmeye çalışır. Son yıllarda simulasyonlar genellikle, gerçek dünyadaki bazı süreçlere benzeyen belli bir senaryonun çok kez oynanmasıyla amacı bilgisayar tabanlı girişimleri desteklemektir.